

Effektivare resurshantering på gård

Att få ut det mesta av det minsta

2020-2021

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling. Europa
investerar i landsbygdsområden

Hushållnings
sällskapet

Jordbruks
verket

Vad gjordes i projektet?

- Verktyg i Microsoft Excel som ger lantbrukare och rådgivare möjlighet att räkna ut resurseffektiviteten på nöt-, lamm- och grisgårdar
- Manual till verktyget
- Rapport om resurseffektivitet
- Broschyr om hur resurseffektivitet är lönsamt
- Populärvetenskaplig sammanfattning

Projektet genomfördes av Hushållningssällskapet på uppdrag av Jordbruksverket i samarbete med Svenska Köttföretagen, med finansiering från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling

Vad är resurseffektivitet?

- Att vara resurseffektiv handlar om...
 - ...att använda resurser på ett effektivt och hållbart sätt med minimal miljöpåverkan; resurser ska alltså inte gå till spillo
 - ...att få ut det mesta av det minsta
 - ...att skapa en ökning av intäkter utan att kostnaderna har ökat

Varför behövs ett nytt verktyg?

Samlar information om gårdens resurser på en plats

- Genom att samla informationen kan nya nyckeltal skapas och de ger nya insikter
- Fokus på köttproduktionen gör det enklare att hitta flaskhalsar på gården
- Verktuget är skapat i Microsoft Excel för att göra det enkelt och fritt för användaren att anpassa det till sina egna förhållanden

Ett självständigt verktyg: man måste inte investera i andra program

Ett verktyg grundat i verkligheten

- För att skapa ett verktyg som är användbart anordnades gruppdiskussioner med panelgårdar om vilka nyckeltal som är viktiga, vad som saknas hos befintliga verktyg på marknaden, och hur panelgårdarna skulle vilja att verktyget blev utformat.
- En omvärldsanalys genomfördes med fokus på existerande verktyg och fördelar och nackdelar analyserades.
- Omvärldsanalysen och samtalen med panelgårdarna visade tydligt att det fanns ett behov av ett verktyg som ger en helhetsbild över gårdens resursutnyttjande.

Fokusområden

- I projektet ingick fysiska resurser och resurser kopplade direkt till köttproduktionen på gårdar. Fokusområden i rapporten och i verktyget är:
 - Odling av foder och foder till djuren – till exempel bete och svinn vid utfodringen
 - Växtnäringsutnyttjande – med fokus på köttproduktionen, inte växtodlingen
 - Djurhälsa och -dödlighet
 - Tillväxt och förökning – bland annat vikt vid avvänjning och ungdjurstillväxt
 - Vattenanvändning
 - Energi- och bränsleanvändning

Nya nyckeltal – ett exempel

Fördelen med ett verktyg som samlar information om flera fokusområden är att nya nyckeltal kan skapas. Ett sådant exempel är utnyttjandet av mark till foder som kräver att uppgifter om foderareal, mängd skördat foder och mängd producerat kött finns samlade:

Foderareal, justerat för självförsörjningsgraden (m²/kg kött) = Egen foderareal dividerat med självförsörjningsgrad (% av torrsubstans). Ett lågt tal indikerar resurseffektiv markanvändning i form av stor mängd konsumerat foder per hektar och effektiv foderomvandling.

Resultaten och fortsatt utveckling

Nyckeltalen har fokus på köttproduktionen och det är möjligt att jämföra sina resultat med sina egna uppsatta mål. Genom att sätta upp egna mål hjälper verktyget till att skapa motivation till verklig förändring.

Verktyget är byggt i Microsoft Excel för att användaren ska kunna utveckla och anpassa det till sin egen gård eller verksamhet. Därmed finns möjlighet att lägga till fokusområden som till exempel arbetstid och klimatberäkningar.